

відображає реальний рівень відкритості органів місцевого самоврядування ОТГ.

Отже, по-перше, відкритість – це якісна характеристика діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, а тому досить важко оцінити її через кількісні критерії. По-друге, відкритість – це така характеристика діяльності органів місцевого самоврядування, особливостями якої є забезпечення вільного доступу громадян до засідань ради, виконкому та депутатських комісій, а також обов'язок представників усіх рівнів влади звітуватися перед своїми виборцями. Водночас, саме відкритість органів місцевого самоврядування підкреслює, що кожен громадянин має право не лише контролювати процес прийняття чи виконання того чи іншого рішення, а й подати до органу місцевого самоврядування власний проект рішення, зібравши під ним достатню кількість підписів.

Бібліографія

1. Літвінов О. В., Кіян С. О. Роль інформаційної відкритості органів влади у здійсненні державної регуляторної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej3/txts/SOCIALNA/10-LITVINOV-KIYAN.pdf>

2. Мінаєва І.М. Відкритість і прозорість діяльності органів публічної влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2008-4/doc/3/23.pdf>

3. Тимошенко Н. В. Співвідношення принципів відкритості та прозорості в діяльності органів місцевого самоврядування: «сіамські близнюки» чи узгоджена пара? / Н. В. Тимошенко // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. – 2015. – Вип. 44 (1). – С. 125–131.

Олександра ОВСЯНЮК-БЕРДАДІНА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

АЛГОРИТМ ВИБОРУ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО ПРОЕКТУ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УТВОРЕННЯ

Реалізація соціально відповідальних проектів є вагомою передумовою сталого розвитку кожного територіального утворення. Актуальність їх реалізації зумовлена низкою нагальних соціальних проблем, з якими стикаються жителі кожного територіального утворення в Україні.

По суті кожний проект є специфічною діяльністю, яка включає в себе ряд заходів, спрямованих на досягнення чітко окреслених цілей, вирішення проблем жителів територіального утворення. Характерною особливістю проекту є його часові рамки, які узгоджуються з визначеними результатами за кожним із лагів.

При виборі соціально відповідального проекту необхідно враховувати, що він повинен вирішувати конкретну соціальну чи суспільну проблему у конкретному сегменті життєдіяльності територіального утворення. У цьому напрямку важливим є реалістичність вирішення конкретної проблеми в контексті виконання соціально відповідального проекту. Саме тому розробку концепції проекту необхідно починати з ідентифікації проблеми, її симптоматики та факторів її інтенсифікації.

Чітке визначення проблеми є базовою передумовою реалізації проекту. З цією метою необхідно органу місцевого самоврядування необхідно проаналізувати ситуацію, що вимагає вирішення, супровідну статистику причин та наслідків існуючої проблеми. При цьому необхідно визначити масштабність проблеми та прецеденти її вирішення урядовими та громадськими організаціями.

У цьому аспекті варто зазначити, що у пошуках ідеї соціально відповідального проекту орган місцевого самоврядування повинен здійснити моніторинг пропозиції державних та міжнародних фондів, які можуть надати фінансову допомогу у його реалізації. При цьому слід пам'ятати, що будь-який донор матиме конкретні вимоги, оскільки фінансуватиме тільки ті проекти, що відповідають його параметрам. Таким чином, варто звертати особливу увагу на цілі програми, очікувані результати, та пріоритети.

Визначати проблему необхідно комплексно, при цьому вона має бути чіткою та такою, що має потенційну можливість її вирішення. Проблема має бути визначена як існуюча негативна ситуація, а не відсутність бажаної ситуації. Формулювання проблеми повинно бути негативним твердженням, яке окреслює негативну ситуацію, процес, тенденцію, або незадоволену суспільну потребу. Очевидно, що негативні ситуації, визначені як проблеми, впливають на конкретні сектори, структури, організації, місцеве населення чи соціальні групи. Таким чином, очікуваним результатом повинно бути подолання чи зменшення проблеми у майбутньому, яке принесе користь конкретному сектору, організаціям, установам, місцевому населенню, певним соціальним групам та окремим особам.

Таким чином, прагматично важливо детально скласти список тих, хто буде зацікавлений у проекті і хто отримає від нього користь, тобто

стейкхолдерів соціально відповідального проекту. Стейкхолдери можуть надати потрібну допомогу, а можуть стати потенційними перешкодами на шляху реалізації проекту. Тому у цьому напрямку важливим є аналіз стейкхолдерів, основними завданнями якого повинні бути:

- визначення груп людей та організацій, що можуть вплинути на результативність проекту,
- з'ясування точки зору цих груп,
- допомога кожній групі зрозуміти погляди на ситуацію інших груп стейкхолдерів,
- окреслення спільного бачення результатів реалізації проекту, що відповідатимуть якомога більшій кількості побажань стейкхолдерів,
- розробка чіткого алгоритму дій для отримання підтримки проекту та усунення перешкод на шляху його успішного впровадження.

У прикладному аспекті аналіз стейкхолдерів повинен враховувати, наскільки важливі інтереси стейкхолдерів і наскільки сильний їх вплив, при цьому потрібно визначити функціональну роль, яку мають відігравати стейкхолдери для успішної реалізації проекту та силу впливу їх потенційно негативного ставлення. Представники органу місцевого самоврядування повинні з'ясувати, яку саме інформацію потрібно надати різним групам стейкхолдерів і чи є певні групи осіб, які можуть вплинути на стейкхолдерів для підтримки даної ініціативи.

Для забезпечення ефективної взаємодії органу місцевого самоврядування зі своїми стейкхолдерами необхідною є побудова діалогу, через:

- знаходження кращих рішень для вирішення складних проблем шляхом включення пропозицій різних груп стейкхолдерів;
- об'єднання різних груп стейкхолдерів та їх поглядів на певну проблему й усунення конфлікту інтересів;
- розподіл відповідальності, коли кожна сторона розглядає одна одну як партнера;
- запобігання розбіжностей в отриманні інформації різними групами стейкхолдерів.

При цьому базовими принципами як діалогу зі стейкхолдерами так і процесу вибору соціально відповідального проекту загалом, повинні бути:

- принцип партнерства, тобто залучення всіх суб'єктів територіального утворення до процесу вибору та розробки етапів реалізації проекту;
- принцип реалістичності, тобто реалізація операційних завдань

шляхом використання тільки існуючих ресурсів, можливостей та повноважень громади;

– принцип транспарентності через відкритість інформації та відкрите обговорення передумов, процесу реалізації та наслідків соціально відповідального проекту.

Тетяна ОНІПКО

Полтавський університет економіки і торгівлі, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ У КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Сталий розвиток є новою світоглядною, політичною та практичною моделлю для країн світу, які розпочали перехід від суто економічної моделі розвитку до пошуку оптимального балансу між трьома складовими розвитку – економічною, соціальною та екологічною. Важливе місце в такій моделі мають посісти інноваційні кластери, покликані сприяти досягненню 17 «цілей сталого розвитку» («Sustainable Development Goals»), ухвалених 25 вересня 2015 р. Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй (ООН) у резолюції «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року».

Україна, як і інші країни-члени ООН, приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку. Ураховуючи територіально-галузеву спеціалізацію, в країні накопичено, але допоки недостатньо використано природно-ресурсний, виробничий, науково-дослідний та кадровий потенціал низки галузей, чому можна зарадити за допомогою кластерного підходу, а саме шляхом стимулювання процесу формування інноваційних кластерів у пріоритетних галузях вітчизняної економіки. Указ Президента України «Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» від 12 січня 2015 р. визначає напрями та пріоритети розвитку України на період до 2020 р. Зокрема, передбачено реформування системи охорони здоров'я, телекомунікаційної інфраструктури, енергетики, аграрного сектору, безпеки харчової продукції, програми розвитку космічної галузі, інформаційного суспільства, збереження природного середовища, розвитку туризму тощо [1].

Базуючись на нормативно-правових документах щодо пріоритетних галузей та сфер української економіки, вітчизняні науковці активізували обґрунтування перспективних для України напрямів розвитку. Зокрема, в Національній доповіді НАН України «Інноваційна Україна 2020» (2015 р.) акцентовано на необхідності створення умов для активного